

і мистецтва, принципово ситуаційне. Важлива проблема полягає в тому, які параметри слід приймати за ключові в той чи інший момент, в чому і полягає, на нашу думку, перспектива подальших наукових пошуків у сфері лідерства в арт-менеджменті.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Хміль Ф. І. Менеджмент: підручник / Ф. І. Хміль. – К.: Вища шк., 1995. – 351 с.
2. Лозниця В. С. Психологія менеджменту: навч. посібник / В. С. Лозниця. – К.: КНЕУ, 1997. – 248 с.
3. Платонов С. В. Искусство управленческой деятельности / С. В. Платонов, В. И. Третьак. – К.: ООО «Издательство Либра», 1996. – 416 с.
4. Моргулець О. Б. Менеджмент у сфері послуг: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 384 с.
5. Кольбер Ф., Нантель Ж., Білодо С., Річ Дж. Д. Маркетинг у сфері культури та мистецтв / Перекл. з другого англ. вид. С. Яринич; наук. ред. пер. І. Безгін. – Львів: Кальварія, 2004. – 235 с.
6. Гагоорт Г. Менеджмент мистецтва. Підприємницький стиль / Перекл. з англ. Б. Шумилович. – Львів: Літопис, 2008. – 360 с.
7. Тард Г. Общественное мнение и толпа / Г. Тард; Пер. с фр. под ред. П. С. Когана. – М.: т-во тип. А.И. Мамонтова, 1902. – IV, 201 с.
8. Урбанович А. А. Психология управления: Уч. пос.. – Минск: Харвест, 2004. – 640 с.
9. Fiedler F. E. A Theory of Leadership Effectiveness. – New York: McGraw-Hill. – 1967.
10. Філатова Л. С., Новохоцька Л. В. Теоретичні аспекти теорій лідерства крізь призму ефективного лідерства // Економіка: реалії часу. – 2014. – № 3 (13).
11. Филонович С. Р. Лидерство и практические навыки менеджера: 17-модульная программа для менеджеров «Управление развитием организации». Модуль 9. – М.: ИНФРА-М, 1999. – 328 с.
12. Кови С. Лидерство, основанное на принципах / С. Кови. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2008. – 302 с.
13. Gary, L.; Heifetz, R. Work Of A Modern Leader: An Interview With Ron Heifetz // Harvard Management Update. – 1997.
14. Виханский О. С., Наумов А. И. Менеджмент. – 3-е изд. – М.: Гардарики, 1998. – 527 с.

УДК 7:376

Аліна ВОЛОЩУК,

*доцент, кандидат педагогічних наук,
Закарпатський художній інститут,
м. Ужгород, Україна*

ДО 100-РІЧЧЯ

**ЗАСЛУЖЕНОГО ВЧИТЕЛЯ УКРАЇНИ
ЗОЛТАНА БАКОНІЯ**

Волощук А. В. До 100-річчя від дня народження заслуженого вчителя України Золтана Баконія. У статті мова йде про педагогічну майстерню відомого в краї та далеко за його межами заслуженого вчителя України, засновника та незмінного керівника першої на Закарпатті позашкільної студії образотворчого мистецтва при Ужгородському Палаці піонерів Золтана Баконія; визначається його роль у становленні та формуванні закарпатської школи живопису ХХ століття.

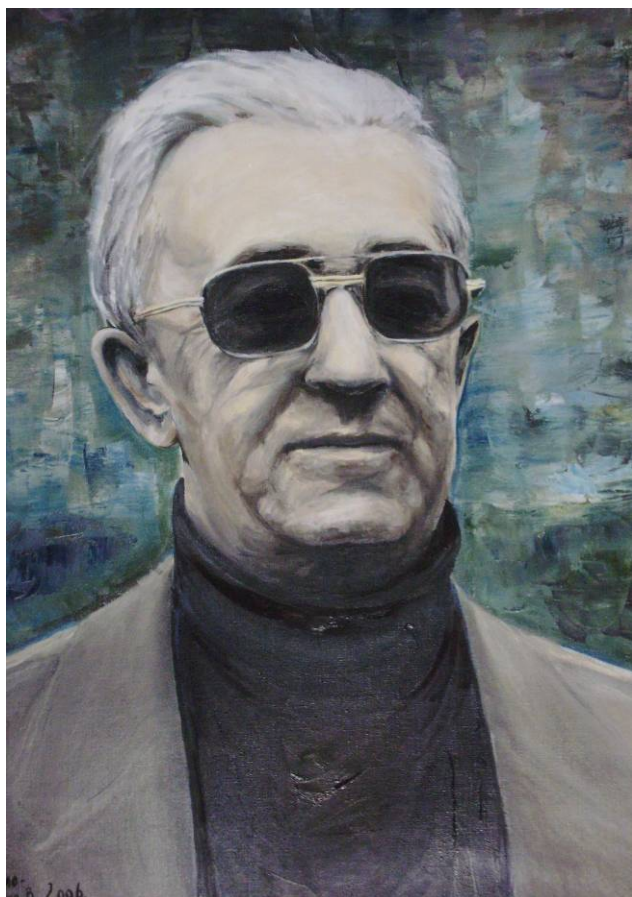
Ключові слова: Золтан Баконій, дитяча студія, поза-шкільна освіта, образотворче мистецтво.

Волощук А. В. К 100-летию со дня рождения заслуженного учителя Украины Золтана Бакония. В статье речь идет о педагогической мастерской известного в крае и далеко за его пределами заслуженного учителя Украины, основателя и бессменного руководителя первой в Закарпатье внешкольной студии изобразительного искусства при Ужгородском Дворце пионеров Золтана Бакония; определяется его роль в становлении и формировании закарпатской школы живописи ХХ века.

Ключевые слова: Золтан Баконий, детская студия, внешкольное образование, изобразительное искусство.

Voloshchuk A. To the 100th anniversary of Honoured Teacher of Ukraine Zoltan Bakonii. The article deals with the pedagogical workshops known in the region and far beyond Honoured Teacher of Ukraine, the founder and permanent leader of the first Transcarpathian extracurricular art studio at the Palace of Pioneers in Uzhhorod.; defined its role in the formation of Transcarpathian school of painting of the twentieth century.

Keywords: Zoltan Bakonii, children's studio, out-of-school education, fine arts.

Постановка проблеми. Вирішальним чинником модернізації вітчизняної освіти є збереження та примноження раціонального досвіду педагогів, реалізованого як у навчанні й вихованні дітей та юнацтва, так і здатності в наступних поколіннях бути прикладом для педагогічного наслідування. У цьому контексті маємо колоритну постать в історії педагогіки в особі Золтана Баконія – засновника та незмінного керівника першої на Закарпатті позашкільної студії образотворчого мистецтва при Ужгородському Палаці піонерів. Він був та залишається еталоном поєднання творчої особистості з високим рівнем духовності, моральних якостей і загальної культури.

Мета. У січні 2016 р. художня еліта Закарпаття святкуватиме 100-річчя від дня народження З. Баконія. Митець залишив значну теоретичну спадщину – близько 300 публікацій у періодичній пресі про діяльність студії (1948-1989), посібник для вчителів образотворчого мистецтва в початкових класах, методичні розробки, де обґрунтував систему художньої освіти школярів в умовах позашкільних навчальних закладів. Актуалізувати і популяризувати його педагогічний досвід – справа його учнів, більшість з яких викладає в Закарпатському художньому інституті.

Виклад основного матеріалу. Праці педагога мають не лише педагогічну, а й загальноісторичну цінність, оскільки конкретизують сторінки розбудови позашкільної освіти на Закарпатті, містять цінні практичні поради щодо забезпечення ефективної діяльності художнього осередку. Високопрофесійний підхід педагога до навчання образотворчості дітей віком від 4 до 17 років в умовах позашкільної студії за-

безпечив ефективність діяльності: понад 8 тисяч дітей і підлітків пройшли через студію за життя Золтана Баконія, понад 400 пов'язали професійне становлення з мистецтвом. Педагогіка Золтана Баконія опосередковано отримала міжнародне визнання завдяки участі сотень студійців у міжнародних виставках дитячої творчості в 51 країні світу, де презентували понад 7 тисяч малюнків.

Постать учителя такого професійного й духовного рівня як Золтан Баконій є надзвичайно важливою для формування ціннісних орієнтацій молоді, її потреб у самореалізації і самовдосконаленні.

Талант педагога є цілісним явищем: у ньому поєднуються фаховий рівень художника-педагога, вченого-дослідника, чутливого психолога – знавця дитячої психології, вихователя, який дбайливо плекає паростки творчої індивідуальності, людяності, духовності у своїх учнях. Інтелігент та естет, сформований за різних суспільно-політичних режимів, за умов багатонаціонального та міжконфесійно-толерантного Закарпаття, сконцентрував у своїй постаті кращі загальнолюдські риси, що передавалися його вихованцям. Приймаючи естафету підготовки майбутніх закарпатських художників і поціновувачів мистецтва з рук Йосипа Бокшая, він гідно проніс її через усе своє життя та передав поколінню своїх учнів.

Вихованці Золтана Баконія пам'ятають плеренні виїзди по рідному краю (1948-1967), експедиції із метою збирання етнографічного матеріалу, роботу профільного обласного, згодом, республіканського та міжнародного табору «Юний художник» (1968-1989), традиційний обмін групами дітей для відпочинку та творчості з Чехословаччини, Угорщини, Польщі, регулярні зустрічі із закарпатськими митцями, відвідування їх майстерень, проведення тематичних вечорів, присвячених життєдіяльності видатних художників, презентації малюнків на виставках дитячої творчості різних рівнів, обмін виставками між художніми студіями сусідніх країн, запровадження вперше в області конкурсів малюнку на асфальті. Всі ініційовані Золтаном Баконієм заходи проходили в тісній співпраці з видатними художниками – членами Закарпатської організації Спілки художників України.

В умовах початку XXI ст. з його новими викликами, мисленням, культурними та ідеологічними обставинами, людство повинно в ім'я самозбереження спиратися на вічні гуманістичні цінності, генеруванню, утвердженню та передачу яких нащадкам завдячуємо, з-поміж інших, і Золтану Баконію. Особистості такого роду мають становити безцінний фонд гуманітарної спадщини народу, адже загальновідомо, що краса, в широкому філософському сенсі, врятує світ.

ЛІТЕРАТУРА

1. Баконій З. С. В дружбі з пензлем / З. С. Баконій // Зірка. – 1974. – 16 серпня. – С. 3.
2. Баконій З. С. Їх малюнки – цікаві / З. С. Баконій // Закарпат. правда. – 1974. – 1 серпня. – С. 4.
3. Баконій З. С. Красою пронизано / З. С. Баконій // Закарпат. правда. – 1977. – 18 серпня. – С. 4.
4. Баконій З. С. У світі прекрасного / З. С. Баконій // Молодь Закарпаття. – 1973. – 9 січня. – С. 3.
5. Баконій З. С. У юних художників / З. С. Баконій // Молодь Закарпаття. – 1952. – 21 вересня. – С. 4.
6. Баконій О. Як його могла любити влада, коли підтримував усе українське?: інт.-ю з жінкою закарпат. худож., педагога З. Баконія – Вела Окс. Гаврош / О. Баконій // Фест. – 2004. – 1-17 листоп. – С. 14. : фот.
7. Волошук А. В. Система художньої освіти школярів у спадщині Золтана Баконія (1946-1989 рр.) [Текст]: автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.01 / А. В. Волошук. – К., 2012. – 22 с
8. Сергійчук Ф. Слово про вчителя: [до 80-річчя з дня народж. З. Баконія] / Ф. Сергійчук // Срібна Земля. – 1996. – 20 січ. – С. 4.
9. Турак А. Студія образотворчого мистецтва палацу дітей та юнацтва ім. З. Баконія / А. Турак // Наш рідний край. – 1999. – № 5. – С. 48.
10. Федака С. Слово про вчителя: [З. С. Баконій] / С. Федака // Наш рідний край. – 1999. – № 5. – С. 44-46.
11. Федака С. Золтан Степанович Баконій: 90 років з дня народження лауреата премії ім. К. Ушинського, заслуженого вчителя України (1916-1989) / С. Федака // Календар краєзнавчих пам'ятних дат на 2006 рік: реком. бібліогр. посіб. / Закарпат. облас. універс. Наук. б-ка ім. Ф. Потушняка, від. краєзнав. л-ри; від. наук. інформації та бібліографії; уклад.: Т. І. Вачиля, Г. В. Бобонич, І. М. Горват; відп. за вип. Л. З. Григаш; випуск. ред. Л. О. Падяк. – Ужгород: Вид-во В. Падяка, 2005. – С. 54-57.
12. Чоповдя, І. Сонце в кожному малюнку / І. Чоповдя // Молодь Закарпаття. – 1977. – 27 жовтня. – С. 4.
13. Інтернет-ресурси: Баконій Золтан Степанович (1916-1989) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nevicke.narod.ru/Bakoni.pdf>: Назва з екрана.